

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання кваліфікаційної роботи бакалавра

для студентів спеціальності
076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
(освітньо-професійної програми
«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»)
всіх форм навчання

Суми
Сумський державний університет
2023

Методичні вказівки до виконання кваліфікаційної роботи бакалавра / укладачі: Карінцева О.І., Чорток Ю.В., Дерев'янка Ю.М., Карпіщенко О.І., Дериколенко О.М., Євдокимов А.В., Ковальов Б.Л., Кубатко О.В. – Суми : Сумський державний університет, 2023. – 37 с.

Кафедра економіки, підприємництва та бізнес-адміністрування

ЗМІСТ

	С.
Вступ.....	4
1. Основні етапи виконання кваліфікаційної роботи бакалавра.....	6
2. Процедура вибору та затвердження теми кваліфікаційної роботи бакалавра	7
3. Складання бібліографічного списку та вивчення літературних джерел.....	8
4. Розроблення плану кваліфікаційної роботи бакалавра, її обсяг та зміст.....	9
5. Науковий керівник та студент.....	13
6. Оформлення кваліфікаційної роботи бакалавра	14
7. Умови допуску студента до захисту кваліфікаційної роботи. Процедура захисту кваліфікаційної роботи студентом.....	21
Додаток А. Рекомендовані теми кваліфікаційних робіт бакалавра зі спеціальності «Економіка підприємства».....	23
Додаток Б. Приклади оформлення бібліографічного списку у кваліфікаційній роботі бакалавра	25
Додаток В. Структура реферату.....	30
Додаток Г. Правила оформлення додатків.....	31
Додаток Д. Вимоги щодо оформлення основних елементів роботи.....	32
Додаток Е. Приклад оформлення змісту кваліфікаційної роботи бакалавра	36

Вступ

Кваліфікаційна робота бакалавра є важливою формою підсумкової атестації з освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» для спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Кваліфікаційна робота бакалавра є важливим документом, що дозволяє екзаменаційній комісії оцінити рівень підготовки, знань, здатності до творчої, наукової і самостійної роботи випускника.

Кваліфікаційна робота має комплексний характер і пов'язана з використанням набутих студентом знань, умінь та навичок зі спеціальних дисциплін. Здебільшого кваліфікаційна робота є поглибленою розробкою матеріалів, зібраних студентом під час проходження виробничої практики та матеріалів написаних раніше курсових робіт. Тема кваліфікаційної роботи за своєю тематикою має збігатися з темою звіту з виробничої практики. Розкриття теми кваліфікаційної роботи передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань з напрямку підготовки та застосування їх при вирішенні конкретних наукових, виробничих та інших завдань.

Під час виконання кваліфікаційної роботи студент *повинен*:

- поглибити, систематизувати та закріпити отримані під час навчання теоретичні знання з обраного наукового напрямку, за яким виконується кваліфікаційна робота;
- закріпити навички щодо вибору та аналізу науково-практичних проблем, розроблення висновків, узагальнень та рекомендацій, виходячи із здійсненого науково-методичного аналізу з використанням сучасного методичного інструментарію, використання знань стосовно вирішення науково-практичних проблем виробничого, економічного, управлінського, фінансового характеру;
- навчитися самостійно обирати та опрацьовувати фахову науково-методичну літературу та здійснювати науково-практичні дослідження й експерименти за самостійно обраною методикою;
- вивчити, засвоїти та застосувати у своїй науково-практичній діяльності досвід професійної діяльності економістів у сучасних умовах ринкових принципів господарювання;
- навчитися творчо, наполегливо та на високому професійному рівні вирішувати поставлені перед собою наукові й практичні проблеми і завдання.

Виконання кваліфікаційної роботи бакалавра є завершальним етапом навчання студентів, спрямованого на отримання освітнього

рівня «бакалавра» з відповідного напрямку підготовки і містить у собі елементи наукового пошуку, елементи наукової новизни та практичної апробації результатів роботи. Захист кваліфікаційної роботи бакалавра перед державною комісією є підставою для присвоєння освітнього рівня «бакалавр» зі спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

1. Основні етапи виконання кваліфікаційної роботи бакалавра

Виконання кваліфікаційної роботи відбувається у такому порядку:

- вибір теми кваліфікаційної роботи бакалавра та затвердження її на кафедрі (науковим керівником);
- вивчення літератури і розроблення плану кваліфікаційної роботи бакалавра;
- ознайомлення наукового керівника з текстом кваліфікаційної роботи бакалавра і врахування його рекомендацій та зауважень;
- остаточне оформлення кваліфікаційної роботи, плакатів до неї, збір необхідних підписів та передача роботи на рецензування науковому керівнику;
- захист кваліфікаційної роботи бакалавра перед державною атестаційною комісією.

2. Процедура вибору та затвердження теми кваліфікаційної роботи бакалавра

Вибір тематики кваліфікаційної роботи бакалавра студентом відбувається самостійно, керуючись приблизною тематикою, що його цікавить. Тема кваліфікаційної роботи повинна бути погоджена з науковим керівником, призначеним кафедрою. Перелік рекомендованих кафедрою тем формується з урахуванням змін у національному законодавстві, актуальності економічних напрямів дослідження в Україні. Орієнтовний перелік рекомендованих кафедрою тем до написання кваліфікаційної роботи подано в додатку А.

Вибір тематики кваліфікаційної роботи студентом повинно відбуватися заздалегідь, з початку свого навчання на кафедрі за обраною спеціальністю, коли відбувається формування науково-світоглядної бази, опанування фундаментальних основ з відповідного наукового напрямку, що має стати підґрунтям до вибору особистого напрямку наукових досліджень. Упродовж навчання студент повинен поглиблювати свої знання з окремих міждисциплінарних аспектів обраного напрямку дослідження.

Студентові після закінчення строку навчання надається право самостійно запропонувати тему кваліфікаційної роботи, назва і спрямованість якої відрізняється від рекомендованої за погодженням її з кафедрою та науковим керівником.

При виборі теми кваліфікаційної роботи необхідно врахувати такі аспекти: актуальність науково-практичного напрямку дослідження, можливість отримати й опрацювати відповідний фактичний матеріал та статистичну інформацію підприємства, регіону чи національної економіки, наявність власного науково-практичного досвіду з обраної тематики. Тема кваліфікаційної роботи затверджується науковим керівником.

Кваліфікаційна робота повинна бути виконана та здана на кафедру з усіма підписами для рецензування науковим керівником не пізніше встановленого завданням терміну (за 14 днів до захисту).

3. Складання бібліографічного списку та вивчення літературних джерел

Бібліографія – це список літературних джерел, які необхідно вивчити для правильного розуміння теми кваліфікаційної роботи та викладення її змісту.

Для складання бібліографії необхідно ознайомитись із відповідними розділами навчальних посібників, підручників, монографій, статтями у фахових виданнях України та світу з обраної тематики кваліфікаційної роботи. У процесі вивчення літературних джерел студент повинен отримати повне уявлення про обрану тему кваліфікаційної роботи, коло проблем, які вона охоплює, про тенденції розвитку економічних процесів і явищ, що розглядаються.

Особливу увагу при формуванні переліку літературних джерел треба звернути на розміщення розділових знаків відповідно до вимог діючих державних стандартів (додаток Б).

Необхідним є також збір та обробка відповідних статистичних даних про розвиток підприємства, регіону, національного господарства. Основними джерелами такої інформації є статистичні щорічники України та її областей. Статистична інформація щодо розвитку підприємств міститься у фінансовій звітності підприємства (Баланс (форма № 1), Звіт про фінансові результати (форма № 2), Звіт про рух грошових коштів (форма № 3), Звіт про власний капітал (форма № 4) та Річні примітки підприємства), відповідних статистичних звітах підприємств щодо обсягу виробництва, реалізації товарів, робіт і послуг та затрат на них за видами економічної діяльності, зайнятості й оплати праці працівників за видами економічної діяльності, цін і тарифів, розвитку соціальної сфери, стану навколишнього природного середовища тощо.

Зібраний матеріал необхідно згрупувати і по можливості скласти таблиці. Таблиці повинні бути зручними та зрозумілими для огляду і аналізу. Поряд із таблицями пропонується використовувати графіки, діаграми та схеми, які дозволяють більш наочно ілюструвати процеси та закономірності, які розглядаються в роботі. Обов'язково повинні бути посилання на них у тексті роботи.

Після опрацювання літературних джерел необхідно перейти до складання плану кваліфікаційної роботи бакалавра.

4. Розроблення плану кваліфікаційної роботи бакалавра, її обсяг та зміст

Кваліфікаційна робота повинна мати певну логічну побудову, послідовність та завершеність розгляду відповідного кола питань. Рекомендований обсяг кваліфікаційної роботи 30-40 с. комп'ютерного тексту без списку використаних джерел та додатків. Рекомендується наявність таких елементів кваліфікаційної роботи:

- ✓ *титульний аркуш*;
- ✓ *зміст*;
- ✓ *реферат*;
- ✓ *вступ*;
- ✓ *перший розділ*;
- ✓ *другий розділ*;
- ✓ *третій розділ*;
- ✓ *висновки*;
- ✓ *список використаних джерел* (не менше 50 літературних джерел, на 80 % із яких у тексті роботи повинні бути посилання (приклад оформлення бібліографічного списку див. у додатку Б));

Заголовки структурних частин роботи (ЗМІСТ, ВСТУП, РОЗДІЛ, ВИСНОВКИ, ДОДАТКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ) друкують великими літерами симетрично до набору. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Перенесення слів у заголовок не допускається.

Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в розрядці у підбір до тексту. У кінці заголовка, надрукованого у підбір до тексту, ставиться крапка.

Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) та текстом повинна дорівнювати двом інтервалам (пропуск одного рядка). Кожну структурну частину роботи треба починати з нової сторінки.

Титульний аркуш є першою сторінкою кваліфікаційної роботи, що містить інформацію про тему роботи, автора, наукового керівника роботи. Приклад титульного аркуша видається на кафедрі.

Зміст містить найменування розділів та підрозділів роботи і початкові номери сторінок цих розділів та підрозділів. Кожен із розділів повинен вміщувати підрозділи (мінімальна кількість

підрозділів – 2, максимальна – 5). Кожний розділ у роботі повинен починатися із нової сторінки. Приклад змісту кваліфікаційної роботи наведено у додатку Е.

Реферат призначений для ознайомлення з роботою та містить коротку інформацію щодо методів дослідження, мети, об'єкта та предмета дослідження і короткого змісту розділів роботи. Обсяг реферату повинен складати не більше 1 сторінки. Приклад написання реферату до кваліфікаційної роботи наведено у додатку В.

Вступ кваліфікаційної роботи повинен містити:

- обґрунтування *актуальності теми*, що передбачає: визначення сутності проблеми дослідження, її важливості та відповідності сучасним потребам економічної науки; характеристику соціальної значущості теми роботи; оцінку перспектив розвитку досліджуваної теми. Цей елемент вступу повинен бути обсягом до однієї сторінки;

- *об'єкт та предмет дослідження*, які співвідносяться між собою як загальне та часткове. *Об'єкт дослідження* – це обраний для вивчення процес або явище, що породжує проблемну ситуацію. При визначенні об'єкта дослідження необхідно відповісти на питання: «Що досліджується?». *Предмет дослідження* міститься в межах об'єкта і являє собою певні точки зору, з яких розглядається об'єкт дослідження і дає уявлення про істотні зв'язки, відносини, властивості і функції об'єкта дослідження;

- *мету і конкретні завдання*, які будуть вирішені у процесі написання роботи. Вони конкретизують предмет дослідження. Формуючи *мету*, необхідно з'ясувати, який головний позитивний результат автор роботи бажає отримати в процесі дослідження. При формулюванні *мети* потрібно відповісти на запитання: «Яку проблему необхідно вирішити?», «Які методи, інструменти, алгоритми дій будуть отримані на основі існуючих наукових підходів, використання яких дозволить вирішити проблему?», «Якого результату в процесі вирішення проблеми буде досягнуто?». Визначена мета дослідження є основою для формулювання *завдань* роботи, що конкретизують мету, реалізація яких спрямована на досягнення кінцевої мети. *Завдання* дослідження можуть включати: виявлення сутності понять, явищ, процесів, розроблення критеріїв ефективності, принципів застосування інструментів, методів тощо; вивчення вітчизняного та закордонного досвіду з даної проблеми; аналіз стану та процесів в економіці, регіоні, на підприємстві тощо; розроблення рекомендацій та пропозицій стосовно використання результатів дослідження у практиці. *Завдання* дослідження

формулюються у формі переліку дій: «вивчити», «проаналізувати», «дослідити», «з'ясувати», «встановити», «обґрунтувати» тощо. Вирішення сформульованих завдань повинне складати зміст розділів та підрозділів кваліфікаційної роботи. Про ступінь вирішеності поставленої мети та завдань роботи необхідно зазначити у висновках;

- основні *методи дослідження* поставлених завдань та проблем науково-практичного характеру. Найчастіше використовують такі методи: спостереження, порівняння, вимірювання, експеримент, абстрагування, аналіз, синтез, індукція, дедукція, економіко-математичне моделювання, графічний, факторний аналіз, статистичний аналіз, кореляція тощо;

- *характеристику інформаційної бази*, що буде застосовуватися в процесі вирішення проблем та завдань, обґрунтованих у вступі, та для обґрунтування висновків дослідження. До джерел інформації, необхідної для написання кваліфікаційної роботи, відносять: статистичні щорічники України та її областей, статистична інформація щодо розвитку підприємств, наукові статті вітчизняних та закордонних науковців, підручники, навчальні посібники, нормативно-правові акти тощо.

Основна частина кваліфікаційної роботи складається з трьох розділів, у яких повинно бути викладено теоретичні основи з обраного напрямку дослідження, проблеми та практичні питання, що потребують вирішення в рамках кваліфікаційної роботи, досвід вирішення цих проблем тощо. Кожний розділ повинен мати короткі узагальнення та висновки щодо вирішення в межах даного розділу окремих завдань.

У **першому розділі** кваліфікаційної роботи (обсяг – не більше 20 % від загального обсягу роботи) доцільно визначити основні етапи наукової думки щодо вирішуваної проблеми, сучасні напрямки досліджень та проблемні питання, що потребують наукового і практичного вирішення. Доцільно навести основні дискусійні та невирішені проблеми, сформулювати своє бачення шляхів вирішення окресленого кола проблемних питань, що повинні бути детально розкриті у наступних розділах роботи.

Другий розділ кваліфікаційної роботи (обсяг – близько 40 % від загального обсягу роботи) повинен містити основні теоретико-методичні положення та підходи до вирішення поставлених завдань. Описуються основні тенденції, закономірності, методи економіко-статистичного аналізу окресленого кола проблем, гіпотези, що розглядаються, тощо. Рекомендується навести у роботі основні сучасні економіко-математичні методи аналізу, планування,

прогнозування, моделювання тощо. Використання наведених автором методик повинно бути апробовано у третьому розділі при застосуванні сучасної обчислювальної техніки.

Для написання цього розділу кваліфікаційної роботи доцільно використовувати матеріал монографічних досліджень, періодичної економічної літератури, досвід розвитку аналогічних підприємств, регіонів, національних економік, результати економічних та соціальних досліджень, експериментів, матеріали особистих спостережень, узагальнень та прикладних напрацювань, отриманих під час проходження виробничої практики.

У **третьому розділі** кваліфікаційної роботи (обсяг – близько 40 % від загального обсягу роботи) рекомендується описати хід дослідження, з вичерпною повнотою викладаються результати власних досліджень студента, як вони одержані та в чому полягає їх науково-практична цінність.

На основі вивчення, обробки та узагальнення аналітичних матеріалів студент повинен всебічно охарактеризувати об'єкт дослідження (підприємство, регіон, національна економіка тощо), виявити вплив позитивних або негативних чинників на його розвиток, встановити причини недоліків розвитку підприємства, регіону, національної економіки, оцінити їх можливості стосовно підвищення ефективності тих чи інших напрямків господарської діяльності.

У **висновках** (обсяг – 2–3 с.) необхідно стисло подавати наукові та практичні результати викладеного у кваліфікаційній роботі наукового дослідження за обраним напрямком, оцінка щодо ступеня вирішення поставлених у роботі завдань, проблем теоретичного та прикладного характеру.

Список використаних джерел наводиться після висновків і повинен містити не менше 50 літературних джерел, на 80 % із яких у тексті роботи повинні бути посилання (приклад оформлення бібліографічного списку див. у додатку В).

Робота також може включати **додатки**, що містять додаткову пояснювальну інформацію (бази даних, різного роду статистичні показники діяльності підприємства, розвитку регіону чи держави, проміжні розрахунки, таблиці, діаграми, рисунки тощо), яку недоцільно вносити до основної частини роботи (правила оформлення додатків див. у додатку Г).

5. Науковий керівник та студент

Для керування процесом написання кваліфікаційної роботи студента кафедра призначає наукового керівника з викладачів кафедри. Робота наукового керівника входить до педагогічного навантаження, що визначається згідно з діючими нормативами.

Науковий керівник допомагає:

- обрати та правильно сформулювати тему кваліфікаційної роботи бакалавра;
- скласти план кваліфікаційної роботи бакалавра;
- визначити джерела інформації, необхідної для написання кваліфікаційної роботи бакалавра;
- виконати та оформити кваліфікаційну роботу згідно з вимогами освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр».

Науковий керівник передає вчасно виконану роботу на внутрішнє рецензування та подає власний відгук і рецензію на роботу. Підписану та відрецензовану роботу студент повинен подати на захист перед державною атестаційною комісією.

Науковий керівник кваліфікаційної роботи бакалавра звітує перед кафедрою про хід виконання та результати захисту кваліфікаційної роботи перед екзаменаційною комісією.

Науковий керівник має право брати участь у засіданні державної атестаційної комісії, залучати до участі у науковому керівництві та наданні консультацій інших фахівців у відповідних галузях економіки.

Студент зобов'язаний виконувати погоджений графік виконання кваліфікаційної роботи, оформити її згідно з діючими вимогами вищого навчального закладу та кафедри, на якій виконується робота, своєчасно передати кваліфікаційну роботу до рецензування і захисту на кафедру, аргументовано та точно відповідати на зауваження керівника і рецензента, запитання державної комісії та присутніх на прилюдному захисті кваліфікаційної роботи бакалавра.

6. Оформлення кваліфікаційної роботи бакалавра

Кваліфікаційна (бакалаврська) робота повинна бути виконана українською мовою у вигляді машинописного тексту. Рекомендований обсяг кваліфікаційної роботи становить 30-40 с. комп'ютерного тексту без списку використаних джерел та додатків.

У тексті кваліфікаційної роботи бакалавра необхідно використовувати лише загальновизнані скорочення, будь-які інші скорочення не допускаються.

Кваліфікаційну роботу бакалавра друкують машинописним способом або набирають на комп'ютері на одному боці аркуша формату А4 (210 x 297 мм), залишаючи поля таких розмірів: ліворуч – 30 мм, праворуч – 10 мм, зверху та знизу – 20 мм.

Текст основної частини кваліфікаційної роботи бакалавра розбивають на розділи та підрозділи. Назви розділів друкують як заголовки великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкують малими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу, який має становити 1 см. Переносити слова в заголовках не дозволяється. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, то після кожного, крім останнього, крапку ставлять. Відстань між заголовками та текстом – 1 рядок. Кожну структурну частину кваліфікаційної роботи бакалавра (зміст, перелік скорочень, вступ, розділи основної частини, висновки, список використаних джерел, додатки, крім підрозділів) потрібно починати з нової сторінки.

Нумерація сторінок кваліфікаційної роботи бакалавра має бути наскрізною і подаватись арабськими цифрами без знака №. Першою сторінкою роботи є титульний аркуш, який враховують у загальній нумерації сторінок, але на ньому номер сторінки не ставлять. Усі наступні сторінки нумерують у правому верхньому куті без крапки в кінці.

Розділи кваліфікаційної роботи бакалавра позначають по чергово арабськими цифрами. Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. Після номера підрозділу перед його назвою крапку не ставлять, наприклад: «2.3» (третій підрозділ другого розділу).

Стиль викладу матеріалу в роботі має бути послідовним і стриманим. Під час побудови речень бажано використовувати дієслова неозначено-особової форми, наприклад, «Вважається

доцільним запропонувати...», а не «Я пропоную...». Потрібно користуватися також науковою термінологією, зважаючи на точність її застосування та чіткість формулювань. Скорочення слів у тексті кваліфікаційної роботи бакалавра й ілюстраціях до неї, крім загальноновизнаних абревіатур, не допускається.

Цифровий матеріал, розміщений у тексті роботи, як правило, оформлюється як таблиці. Під час побудови, **оформлення та розміщення в тексті таблиць** потрібно дотримуватися певних правил.

1. Кожна таблиця повинна мати тематичний заголовок, який відбиває її зміст та розміщується безпосередньо над таблицею симетрично до тексту. Тематичний заголовок не підкреслюють. Перед тематичним заголовком пишуть слово «Таблиця» та вказують її порядковий номер (знак «№» перед цифрами не ставиться). Заголовок таблиці та слово «Таблиця» починають з великої літери (додаток Е).

2. Заголовки стовпчиків мають починатися з великої літери, підзаголовки – з маленької, якщо вони становлять одне речення із заголовком. Якщо підзаголовки мають самостійне значення, то їх починають з великої літери.

3. Стовпчик із порядковими номерами рядків до таблиці включати не потрібно. За потреби порядкові номери рядків ставлять перед назвою заголовків рядків.

4. Стовпчики таблиці нумерують лише тоді, коли на них є посилання в тексті кваліфікаційної роботи бакалавра або коли таблиця продовжується на наступній сторінці.

5. Якщо всі дані, наведені в таблиці, мають однакову одиницю вимірювання, то її вказують у тематичному заголовку, якщо різні – то в заголовках стовпчиків або рядків через кому. Позначення одиниць вимірювання при цьому має відповідати узвичаєним стандартам.

6. Текст, що повторюється у стовпчику таблиці та складається з одного слова, можна замінювати лапками. Якщо такий текст становить два або більше слів, то в першому повторі його замінюють словами «Те саме», а далі — лапками. Ставити лапки замість цифр, знаків, математичних і хімічних символів, що повторюються, не можна.

7. Числа в таблиці, як правило, повинні мати однакову кількість десяткових знаків. Дрібні числа наводяться як десятковий дріб. Нульові ознаки заведено позначати знаком тире, нестача даних – трьома крапками або літерами «н. в.» (немає відомостей).

8. Якщо наведені в таблиці дані відрізняються якимись особливостями (є попередніми, стосуються частини явища, що вивчається, тощо), то на це потрібно вказати в примітках, які розміщують одразу під таблицею.

9. Таблицю не варто захащувати зайвими подробицями, що ускладнюють аналіз інформації. Необхідно також уникати утворення порожніх клітинок таблиці. Коли такі клітинки все ж таки з'являються, то в них потрібно ставити знак «×», який означає, що вони не заповнюються.

10. У побудові таблиці необхідно дотримуватися певних пропорцій між її частинами: боковик не може забирати понад третину її формату, а висота заголовкової частини – перевищувати третину висоти таблиці.

11. Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) у межах кожного розділу двома арабськими цифрами, між якими ставиться крапка. Перша цифра позначає номер розділу, а друга – порядковий номер таблиці всередині розділу.

12. На всі таблиці мають бути зроблені посилання в тексті кваліфікаційної роботи. У першому посиланні пишуть слово «табл.», у повторних – «див. табл.», після чого вказують номер таблиці (без знака «№»). Кожна таблиця обов'язково супроводжується коротким аналізом і висновками. При цьому в тексті не потрібно повторювати кількісних відношень, наведених у таблиці.

13. Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті кваліфікаційної роботи бакалавра (або на наступній сторінці) таким способом, щоб її можна було читати, не перевертаючи рукопис або перевертаючи за годинниковою стрілкою.

14. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на наступну сторінку. У цьому разі назву розміщують лише над її першою частиною, над іншими частинами пишуть слова «Продовження табл.» і зазначають номер таблиці. Таблицю з великою кількістю стовпчиків можна ділити на частини і розміщувати одну частину під іншою в межах однієї сторінки. Якщо рядки або стовпчики таблиці виходять за формат сторінки, то в першому випадку в кожній частині таблиці повторюють її головку, у другому випадку – боковик.

У процесі оформлення кваліфікаційної роботи бакалавра часто використовують ілюстративні матеріали у вигляді діаграм, графіків, схем тощо.

Графічне подання статистичних даних, що унаочнює співвідношення між ними, називається діаграмою. За формою побудови діаграми поділяють на лінійні, площинні та зображувальні. Найчастіше у роботах використовують лінійні, а з площинних – стовпцеві та секторні діаграми.

Лінійна діаграма характеризує за допомогою прямих, кривих або ламаних ліній кількісні показники розвитку досліджуваних об'єктів, явищ або процесів.

У стовпцевих діаграмах кількісні дані відображають у вигляді прямокутників – стовпців, які розміщують вертикально поряд або на однаковій відстані один від одного. Висота цих стовпців відповідно до встановленого масштабу пропорційна кількісним значенням зображуваних показників. Горизонтальне розміщення таких прямокутників утворює стрічкову діаграму.

Секторна діаграма – широковідома форма зіставлення різних частин одного цілого. Площі, що утворюються секторами кола, і є підставою для порівняння. Секторну діаграму будують, поділяючи кола на окремі сектори пропорційно питомій вазі частин у цілому.

Засобом графічного зображення змін однієї величини залежно від змін другої є графік. Найчастіше в кваліфікаційних роботах використовують графіки часових рядів. Для побудови графіків часових рядів застосовують, як правило, прямокутну систему координат. На осі абсцис відкладають відрізки часу, а на осі ординат – значення рівнів ряду динаміки. На один графік можна нанести для порівняння кілька динамічних рядів.

Схеми в кваліфікаційній роботі використовують для того, щоб показати склад, структуру та взаємозв'язки між окремими елементами явища, системи, що вивчаються, або щоб відобразити послідовність етапів того чи іншого процесу. Креслення схем та графіків має відповідати вимогам стандартів.

Усі ілюстративні матеріали в кваліфікаційній роботі потрібно розмішувати безпосередньо після першого згадування в тексті, (або на наступній сторінці) так, щоб їх можна було читати, не перевертаючи рукопис або перевертаючи за годинниковою стрілкою.

Для всіх ілюстрацій узятє єдине позначення «Рис.» (рисунок). Рисунки нумерують послідовно в межах розділу за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер рисунка складається з номера розділу і порядкового номера рисунка, між якими ставиться крапка. Рисунки також повинні мати назву, яку розміщують після номера рисунка. За потреби рисунки доповнюють пояснювальними даними

(підрисунковий текст). Номер рисунка, його назву і пояснювальний текст розміщують послідовно під рисунком (див. додаток Е). Посилаючись на рисунок у тексті кваліфікаційної роботи, зазначають його вид (діаграма, графік, схема) та номер. За повторного посилання на рисунок використовують скорочене слово «дивись» («див. рис. 2.1»).

Формули, що наводяться в кваліфікаційній роботі бакалавра, нумерують у межах розділу арабськими цифрами так само, як і таблиці та рисунки. Порядковий номер формули вказують у круглих дужках напроти неї, поряд із правим полем. Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів потрібно подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони подані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта необхідно подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки. Посилання в тексті на порядковий номер формули роблять у круглих дужках, наприклад: «...у формулі (2.1)».

Рівняння і формули потрібно виділяти з тексту окремими рядками. Зверху і знизу кожної формули слід залишати не менше одного вільного рядка. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його переносять на таких знаках: «=», «+», «-», «х», «/» (див. додаток Е).

Під час написання кваліфікаційної роботи бакалавра можуть знадобитися **примітки до тексту або до таблиць**. Такі примітки містять довідкову або пояснювальну інформацію. Якщо примітка одна, то після слова «Примітка» ставлять крапку. Якщо приміток кілька, після слова «Примітки» ставлять двокрапку. Такі примітки нумерують арабськими цифрами з крапкою.

На інформацію, запозичену з інших джерел, а також на цитати, наведені в тексті кваліфікаційної роботи, неодмінно потрібно робити **посилання**. Вони дають змогу знайти документи і перевірити достовірність відомостей із цитат, допомагають з'ясувати зміст, мову тексту, його обсяг. Посилання дають відразу після закінчення цитати у квадратних дужках, де вказують порядковий номер джерела у списку використаних джерел та відповідну сторінку ([4, с. 35]), або під текстом на цій сторінці у вигляді виноски, де зазначають прізвище та ініціали автора, назву джерела, видавництво, рік видання та сторінку.

Список використаних джерел наводять після основної частини роботи. Перелік джерел інформації укладають у такій послідовності:

- 1) Закони України;
- 2) інструкції та нормативні акти міністерств і відомств;

3) наукова, навчально-методична, спеціальна література, видана українською або російською мовою;

4) наукова, навчально-методична, спеціальна література, видана іноземними мовами.

У кожному із зазначених підрозділів першоджерела розміщують в алфавітному порядку.

Набір елементів бібліографічного опису літературних джерел різних видів (Закон України, підручник, навчальний посібник, монографія, стаття, перекладене видання, статистичний щорічник, оригінальне зарубіжне видання), спосіб написання кожного елемента, використання розділових знаків тощо мають відповідати чинному стандарту (додаток Ж).

Під час оформлення **додатків** до кваліфікаційної роботи бакалавра потрібно дотримуватися таких правил:

- послідовність розміщення додатків визначається порядком появи посилань на них у тексті кваліфікаційної роботи. Кожний додаток має починатися з нової сторінки;

- кожний додаток незалежно від його характеру (звітні форми, аналітично-розрахункові таблиці, громіздкі ілюстрації, комп'ютерні програми та розрахунки, первинні матеріали тощо) повинен мати заголовок, надрукований зверху малими літерами з першої великої симетрично до тексту. Над заголовком поряд із правим полем малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток», після якого за допомогою великих літер української абетки (за винятком літер І, Є, З, И, І, Ї, О, Ч, Ь) ідентифікується його позначення, наприклад, «Додаток А», «Додаток Б» і т. д. Один додаток позначається просто як «Додаток»;

- текст кожного додатка за потреби може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад, А.2 – другий розділ додатка А. Ілюстрації, таблиці та формули, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад рис. А.1.2 – другий рисунок першого розділу додатка А.

Оформлена відповідно до наведених вимог та повністю скомплектована кваліфікаційна робота має бути зброшурована. На першій та останній сторінках студент-виконавець роботи ставить свій підпис і дату остаточного завершення роботи.

Обов'язкова умова високої якості кваліфікаційної роботи бакалавра – її грамотне виконання, чітка логіка викладення матеріалу,

правильність мовностилістичного оформлення. Текст повинен бути ретельно відредагований автором після закінчення виконання роботи. Відповідальність за достовірність числових, фактичних даних, наведених цитат несе автор дослідження.

Після повного завершення оформлення кваліфікаційної роботи примірник підписується студентом, брошурується та передається науковому керівнику на відгук та рецензування.

7. Умови допуску студента до захисту кваліфікаційної роботи бакалавра. Процедура захисту кваліфікаційної роботи студентом

Атестація освітнього рівня «бакалавр» передбачає прилюдний захист кваліфікаційної роботи бакалавра. Процедура захисту передбачає подання до комісії із захисту таких документів, як:

1) **кваліфікаційна робота бакалавра** – зшита або переплетена (*швидкозшивачем у папку-файл, пружинне переплетення або жорстка обкладинка*);

2) **графічна частина роботи** – 3–4 плакати з основними аспектами роботи (*аркуші формату А4 або більші; на плакати можна виносити рисунки, схеми, таблиці, діаграми, формули, що в цілому характеризують основні надбання роботи*). На плакатах на лицьовому або (якщо не досить місця) на зворотному боці повинен бути стандартний кутовий штамп (*надається науковим керівником*);

3) **відгук наукового керівника**, у якому зазначаються: *актуальність обраної теми, відповідність теми роботи спеціальності, основні результати роботи, коротка характеристика автора та самої роботи, можливість присвоєння автору відповідної кваліфікації*. Відгук повинен бути підписаний науковим керівником;

4) **рецензія на роботу** – надає рецензент (*рецензія повинна містити критичний аналіз поданої на рецензування роботи*). Робота подається автором на рецензування за 5–7 днів до оголошеного дня захисту. Список рецензентів формується із викладачів кафедри. Рецензія повинна бути підписана рецензентом.

Захист кваліфікаційної роботи бакалавра здійснюється прилюдно на відкритому засіданні екзаменаційної комісії і передбачає коротку доповідь студента за основними результатами роботи (5–7 хв.). Доповідь готує студент самостійно, вона повинна бути короткою та змістовною та може містити:

- чітко поставлену проблему, обґрунтування її актуальності та розкриття ступеня її розроблення;
- мету та завдання дослідження, методи їх реалізації;
- викладення основних результатів роботи, висновків, рекомендацій.

Обов'язковим є застосування у виступі презентаційної техніки. Структуру доповіді бажано узгоджувати із науковим керівником.

Процедура захисту передбачає обговорення проблемних питань, дискусію, відповіді студентом на запитання тощо. Студент також

зобов'язаний надати аргументовані роз'яснення стосовно критичних зауважень наукового керівника та рецензента.

Рішення щодо оцінки кваліфікаційної роботи бакалавра та її захисту приймається на засіданні державної комісії. Визначальними критеріями оцінювання при цьому є самостійність, теоретичний рівень претендента на освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавра, практична значущість роботи та уміння претендента застосовувати знання на практиці, вести дискусію, аргументовано захищати власні висновки.

Тему та оцінку захисту кваліфікаційної роботи бакалавра вносять до додатка до диплома бакалавра.

Додаток А
(довідковий)

Рекомендована тематика кваліфікаційних робіт бакалавра за спеціальністю «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

1. Формування економічної стратегії у підприємницькій діяльності
2. Цифровізація бізнес-процесів: світові тренди й можливості для українських компаній
3. Вдосконалення організаційно-економічного механізму забезпечення ефективності підприємницької діяльності
4. Підвищення конкурентоспроможності підприємства на основі впровадження інновацій
5. Інструментарій реалізації продуктів в умовах цифровізації бізнесу (на прикладі підприємства ТОВ...)
6. Удосконалення стратегії підприємницької діяльності
7. Удосконалення торговельної політики підприємства АПК
8. Дослідження тенденцій ринку металопродукції: основні фактори ціноутворення
9. Цифровізації підприємницької діяльності: тенденції, проблеми та перспективи
10. Удосконалення технології доставки товарів
11. Сучасні методичні підходи в логістиці підприємницької діяльності у зв'язку з використанням концепції «Індустрія 4.0»
12. Дослідження впливу криптовалютних бірж на розвиток економіки web 3.0
13. Формування стратегії розвитку суб'єкта підприємницької діяльності в сучасних умовах
14. Удосконалення економічних методів мотивації праці у підприємницькій діяльності у сучасних умовах господарювання
15. Організація малого і середнього пасічного бізнесу задля цілей сталого розвитку
16. Шляхи підвищення ефективності управління персоналом суб'єктів підприємництва на прикладі ТОВ....
17. Аналіз ланцюгів постачання у підприємницькій діяльності
18. Оцінка логістичної стратегії підприємства
19. Системний аналіз зовнішніх та внутрішніх факторів розвитку суб'єкта підприємницької діяльності.
20. Управління ризиками виробничо-комерційної діяльності

21. Методи оптимізації господарської діяльності суб'єкта підприємницької діяльності.

22. Управління якістю продукції компаній малого та середнього бізнесу

23. Утворення бізнес-інкубаторів як напрямок розвитку підприємницької діяльності у регіоні.

Додаток Б
(довідковий)

Зразки оформлення бібліографічних посилань

Книги одного, двох або трьох авторів

Макарова М. В. Електронна комерція : посібник. Київ : Академія, 2002. 272 с.

Кушнарченко Н. М., Удалова В. К. Наукова обробка документів: навч. посіб. Київ: Знання, 2006. 223 с

Денисенко М. П., Догмачов В. М., Кабанов В. Г Кредитування та ризики: навч. посіб. Київ, 2008. 213 с.

Erdmann K., Schafer W., Mundhenke E. Regierungsorganisation und Verwaltungsaufbau. Heidelberg : D.v. Decker's Verl., 1996. 114 p.

Книги чотирьох авторів

Управління персоналом в умовах економіки знань: монографія/Азаренкова Г М. та ін. Київ, 2011. 406 с.

Книги під назвою

Розвиток обліково-аналітичних систем суб'єктів господарювання в Україні: монографія/Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів, 2010. 447 с.

Правова основа діяльності органів державної влади/упоряд. Любченко П. М. Харків, 2010.

Twenty-four hours a day. Miami, FL : BN Publishing, 2010. 400 p.

Багатотомні видання

Енциклопедія історії України: у 10 т./ред. рада: В. М. Литвин (голова) та ін.; НАН історії України, Ін-т історії України. Київ: Наук. думка, 2005. Т 9. С. 36— 37.

Бюджетна система України: історія, стан та перспективи : у 3 т. / Акад. прав. наук України. Львів : Право, 2012. Т. 2 : Бюджетний менеджмент / заг. ред. Ю. П. Бубряка. 476 с.

Продовження додатка Б

Автореферати дисертацій

Кравчук В. М. Припинення корпоративних правовідносин в господарських товариствах: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.03 Харків, 2010. 36 с.

Петров О. Г. Музикотерапія : автореф. дис. ... канд. псих. наук : 12.00.06. Київ, 2009. 40 с.

Дисертації

Євдоченко О.О. Європейське бізнес-середовище в розвитку міжнародної економічної діяльності : дис... канд. екон. наук : 08.05.01 / Київський національний економічний ун-т. Київ, 2005. 235 с

Винниченко О. М. Контроль соціально-економічного розвитку промислових підприємств : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Київ, 2018. 344 с.

Законодавчі та нормативні документи

Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2015. 98 с.

Податковий кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 48-49. Ст. 536.

Про освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2018. URL:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 15.11.2018).

Про затвердження Вимог до оформлення кандидатської дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2018 р. № 50. Офіційний вісник України. 2018. № 25. С. 139–141.

Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. Офіційний вісник України. 2017. № 4. С. 530–543.

Щорічники

Україна в цифрах. 2007: стат. зб. /Держ. Ком. Статистики України. Київ : Консультант, 2008

Продовження додатка Б

Стандарти

ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація).

ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с.

Аналітичний бібліографічний запис. Складова частина видання (глави, розділу, статті)

Частина видання

Книги

Алексеев В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.

Якса А. П. Економічна політика держави. *Двадцять п'ять років з економічним правом* : вибрані праці. Харків, 2017. С. 205–212.

Тези доповідей, матеріали конференцій

Зінчук Т. О. Економічні наслідки впливу продовольчих органічних відходів на природні ресурси світу. Органічне виробництво і продовольча безпека : зб. матеріалів доп. учасн. II Міжнар. наук.-практ. конф. Житомир : Полісся, 2014. С. 103–108.

Продовження додатка Б

Статті із продовжуваних та періодичних видань

Загірняк М., Костенко А. Про користування можливостями міжнародної бази даних Scopus. Вища школа. 2017. № 5–6. С. 48–55.

Лалак Н. В. Шляхи підвищення мотивації молодших школярів до навчання // Анотовані результати науково-дослідної роботи інституту педагогіки за 2011 рік : збірник тез повідомлень. Київ, 2012. С.202–203.

Цехмістров І. І., Перець І.П. Про бюджет. *Дослідження проблем в Україні очима молодих вчених* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.

Довідкового видання

Павлик І. М. Право інтелектуальної власності. *Великий енциклопедичний юридичний словник* / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 683.

Попович Н.І. Початкова освіта // Педагогічна енциклопедія. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.

Продовжуваного видання

Куцінко Т. О. Адміністративне законодавство України: реалії та перспективи формулювання // Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46.

Хорошилова С. А., Малафіїк Л. О., Хмельов А. А. Моделювання складеної конструкції за допомогою матриць типу Гріна. *Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій*. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218.

Періодичного видання (журналу, газети)

Кучеренко О. О. Конституційні права людини і громадянина // Часопис Київського університету права. 2007. № 4. С. 88–92.

Продовження додатка Б

Коваль Л., Коваль П. Переваги дистанційної роботи. *Урядовий кур'єр*. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5.

Bletskan D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂. *Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics*. 2017. Vol. 18, No 2. P. 109–118.

Електронні ресурси

Хміль А. А. Функції державної служби за законодавством України // Юридичний науковий електронний журнал. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsej.org.ua/5_2017/32.pdf.

Хміль І. О. Шляхи подолання правового нігілізму в Україні. Вісник Запорізького національного університету. *Юридичні науки. Запоріжжя*, 2016. № 3. – С. 20–27. – URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf>. (дата звернення: 15.11.2017).

Куцкір Я. С., Махно Б. А., Борислав С. Г. Трансформація науковопедагогічної системи України протягом 90-х років XX століття: період переходу до ринку. *Наука та інновації*. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: <http://doi.org/10.15407/scin12.06.006>.

Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? Екологія життя : веб-сайт. URL: <http://www.eco-live.com.ua/> (дата звернення: 12.10.2017).

Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 08.02.2012).

Додаток В
(довідковий)
Структура реферату

Реферат

Кваліфікаційна робота бакалавра містить 64 сторінки основного тексту, 3 розділи, 5 рисунків, 5 таблиць, 17 формул, список використаної літератури із 85 джерел і три додатки.

Метою роботи є розгляд проблематики енерго- та ресурсозбереження на промислових підприємствах України.

Об'єктом дослідження стало підприємство ПАТ «Сумське НВО ім. М. В. Фрунзе».

У першому розділі «Сутність енерго- та ресурсозберігаючих технологій» розглянуто загальні поняття ресурсів підприємства, ресурсозбереження та методів його впровадження на промислових підприємствах. А також розкрито питання необхідності проведення енерго- та ресурсозбереження. .

У другому розділі «Аналіз ринку енергозбереження в Україні» проаналізовано державну політику та інвестиційні програми міжнародних організацій для підтримки енергозбереження в Україні. Розглянуто перешкоди впровадження проєктів та особливості діяльності енергоаудиторських компаній.

У третьому розділі «Економічний аналіз процесів енергозбереження на ПАТ «Сумське НВО ім. М. В. Фрунзе»» здійснено оцінку економічної ефективності запропонованих енергозберігаючих заходів.

Ключові слова: ресурси підприємства, енерго- та ресурсозбереження, фінансування, державна політика, економічна ефективність, термін окупності.

Додаток Г
(довідковий)
Правила оформлення додатків

Додатки оформлюють як продовження роботи на наступних її сторінках, розмішуючи їх у порядку появи посилань у тексті роботи. Додатки оформлюють на окремих сторінках роботи, кожний такий додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі симетрично стосовно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово “Додаток ____” і велика літера, що позначає додаток.

Додатки необхідно позначати послідовно великими літерами української абетки, наприклад, “Додаток А”, “Додаток Б” і т. д. (крім літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь). Один додаток позначається як додаток А.

Ілюстрації, таблиці і формули, які розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: Рисунок А.1 – перший рисунок додатка А; формула (В.2) – друга формула додатка В.

Додаток ____

Калькуляція собівартості виготовлення вала, грн

.....

Додаток Д
(довідковий)

Вимоги щодо оформлення основних елементів роботи

Правила оформлення таблиць

Варіант 1: симетрично до тексту – слово «Таблиця» та її порядковий номер, через тире – назва таблиці, наприклад, «Таблиця 3.1» (перша таблиця третього розділу).

Таблиця 3.1 – Порівняльна характеристика шляхів розвитку

Характеристика	Шлях розвитку		
	екстенсивний	інтенсивний	інноваційний
Концепція розвитку	Збільшення обсягів виробництва	Зниження витрат	Збільшення доходів
Обсяг ринку	Весь ринок в цілому	Вибіркові сегменти	Вибіркові сегменти та “ніші” ринку
Конкуренція	Практично відсутня	Переважно цінова	Переважно не цінова

Варіант 2: вирівняне по правому полю сторінки – слово «Таблиця» та її порядковий номер, нижче симетрично до тексту – назва таблиці. У цьому прикладі **зверніть увагу на правильне перенесення частини таблиці на наступну сторінку** (якщо таблиця завелика і не вміщується на одну сторінку).

Таблиця 2.1

Моделі стратегій стійкого розвитку (світовий досвід)

Мікрорівень: локальні стратегії розвитку	
Підхід/модель	Сфера застосування
1	2
Модель стратегічного планування міст	Використовується при плануванні розвитку більшості міст Європи і Північної Америки
Стратегічне планування стійкого розвитку за участі громади	Застосовується при формуванні стратегій розвитку у містах України

Продовження таблиці 2.1

1	2
Мезорівень: регіональні стратегії розвитку	
Методичні рекомендації щодо формування регіональних стратегій розвитку	Використовується при плануванні розвитку більшості регіонів України

Продовження додатка Д

Правила подання назв розділів і підрозділів роботи

Заголовки структурних частин роботи друкують малими літерами (крім першої великої) симетрично до тексту. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Відстань між заголовком та текстом – один інтервал, наприклад:

Розділ 1 Дослідження економічних проблем упровадження інноваційної політики на підприємстві у сучасних умовах

1.1 Інновації як фактор економічного розвитку підприємства

У сучасних економічних умовах, коли підприємство
Симетрично до тексту під рисунком – слово «Рисунок» та його порядковий номер, і у тому самому рядку – назва рисунка, наприклад, «Рисунок 2.3» (третій рисунок другого розділу).

Правила оформлення рисунків

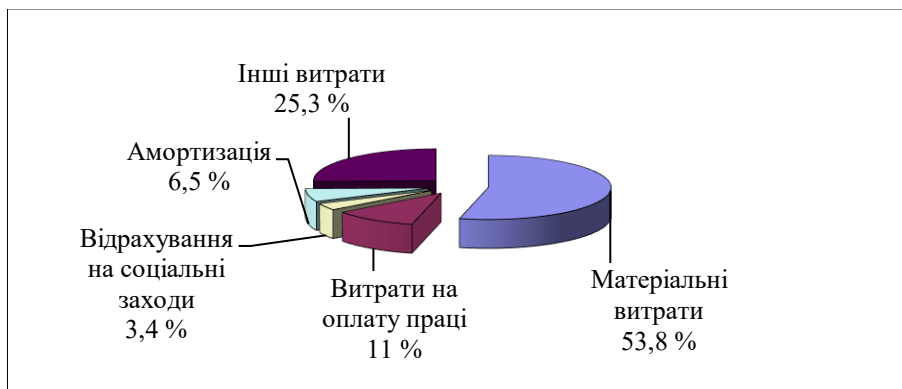

Рисунок 3.1 – Структура витрат на виробництво продукції у 20__ р.

Продовження додатка Д

Правила оформлення формул

Нумерація формул подається у круглих дужках, вирівняна по правому полю сторінки, наприклад, (1.4) – четверта формула першого розділу:

$$C = H \times Q, \quad (1.4)$$

де C – планова сума прямих витрат у грошовому вираженні;

H – норма витрат на одиницю продукції в грошовому вираженні;

Q – плановий обсяг випуску в натуральному вираженні.

$$K_{об} = \frac{P}{O_{об. с. о}}, \quad (2.7)$$

де P – обсяг реалізованої в плановому періоді продукції в діючих оптових цінах за рік (квартал), грн;

$O_{об. с. о}$ – середній залишок обігових засобів, грн.

Додаток Е
(довідковий)

Приклад оформлення змісту кваліфікаційної роботи бакалавра

ЗМІСТ

	С.
РЕФЕРАТ.....	5
ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1 ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ТЕОРІЇ РОЗПОДІЛЬНОЇ ЛОГІСТИКИ.....	8
1.1 Поняття розподільчої логістики	8
1.2 Логістичні канали і логістичні ланцюги.....	12
1.3 Логістичні посередники каналів розподілу.....	15
1.4 Принципи логістичного моделювання збуту.....	22
РОЗДІЛ 2 МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ РОЗПОДІЛЬНОЇ ЛОГІСТИКИ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	26
2.1 Методологія аналізу та проектування розподільчих каналів.....	26
2.2 Вибір каналу розподілу продукції.....	34
2.3 Основні логістичні моделі збуту готової продукції.....	42
РОЗДІЛ 3 НАПРЯМКИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЛОГІСТИЧНИХ ПІДХОДІВ У РОЗПОДІЛЬЧІ ПРОЦЕСИ ПІДПРИЄМСТВА.....	50
3.1 Аналіз діяльності торгового підприємства	50
3.2 Особливості організації збутових процесів на підприємстві	55
3.3 Розроблення напрямків упровадження логістичних підходів у розподільчі процеси підприємства	60
ВИСНОВКИ.....	71
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	75
ДОДАТКИ.....	80

Навчальне видання

Методичні вказівки
для студентів спеціальності
076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
(освітньо-професійної програми
«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»)
всіх форм навчання

Відповідальний за випуск О.І. Карінцева
Редактор _____
Комп'ютерне верстання: Ю. В. Чортюк

Підписано до друку 20.05.2013, поз.
Формат 60х84/16. Ум.-друк. арк. 1,86. Обл.-вид.арк. 1,47. Тираж 50 пр. Зам. №
Собівартість вид. грн к.

Видавець і виготовлювач
Сумський державний університет,
вул. Римського-Корсакова, 2, м. Суми, 40007
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3062 від 17.12.2007.